

Thomasine Gyllembourg

af Ægtestand

(1834)

Ægtestand handler om den unge fru Sophie, der er gift med Lindal. Da en ung franskmand, Sardes, kommer til, forelsker Sophie sig mod sin vilje i ham, og hendes borgerlige idealforestillinger om ægteskabet bliver sat på prøve.

Det lynede, og et fjernt tordenslag lod sig høre. Sofie ville med lettet hjerte løbe til huset; da stod til hendes forfærdelse Sardes lige foran hende og spærrede vejen. Med en mærkelig stemme sagde han: „Bliv ikke forskrækket ved synet af en bedrøvet ven, som De selv har gjort ulykkelig, og tål endnu en eneste gang, at den forskudte nærmer sig til Dem.“ Månen, som kom frem bag de tykke skyer, oplyste hans ansigt, der så besynderlig forvirret ud. Sofie stod tavs og ubevægelig. Sardes bemærkede bogen, som hun holdt i hånden. Han tog den fra hende, åbnede og genkendte den. „Fortræffeligt!“ udbød han, „De bærer sejrstrofæet i hånden! Afskyelige bog, som jeg tænkte at hilse som min lykkestjerne! ned med dig på havets bund!“ Med disse ord kastede han bogen langt ud i bølgerne. Den vuggedes på deres ryg, og månens stråler syntes endnu en gang at kysse den gamle digter.

Sofie fattede sig endelig og sagde: „Hør mig, Sardes! For to dage siden bad De mig at høre Dem rolig og uden at afbryde Dem. Det gjorde jeg. Og nu fordrer jeg det samme af Dem. Skal jeg anse Dem for en ven eller fjende? De bød mig ransage mit eget indre. Det har jeg gjort. Jeg kan ikke indlade mig på den forbindelse, De har foreslået mig. Jeg bør det ikke, og jeg kan ikke. Jeg har ægtet Lindal af kærlighed; jeg føler, at mit hjerte endnu hænger ved ham; selv om han ikke elsker mig længere, vil jeg dog kunne se ham frit i øjnene. Mangen advarsel har forsynet sendt mig. I denne aften har Lindal og jeg delt skræk og smerte for vort barn, som vi frygtede at have tabt, og vi har blandet vore glædestårer ved dets redning. Vi kan aldrig forlade hinanden. Tro mig! Der gives bånd, som intet i verden kan løse!“ En heftig bevægelse af Sardes afbrød Sofies tale. „Forskræk mig ikke,“ sagde hun, „med denne vilde fortvivlelse! O Sardes! lad mine ord nå Deres hjerte; jeg ved, det er ædelt. Tilgiv mig, om jeg forvolder Dem sorg. Jeg skal aldrig tilgive mig det selv. Jeg takker Dem for Deres kærlighed; jeg skal aldrig glemme den eller Dem.“ „O,

Sofie!“ råbte Sardes og kastede sig på knæ for hende, „o, søde stemme! O, fortryllende væsen! forskyd mig ikke! I min første fortvivelse har jeg givet grev Adalbert mit ord på at rejse med ham, men på et vink af Dem bryder jeg denne og enhver forpligtelse, som jeg ikke har indgået med Dem.“ „Nej, nej!“ udbrød Sofie, „også hans navn erindrer os begge om vore pligter. Rejs med en far, som ikke kan leve uden Dem. Og nu ... lad mig gå, og sig mig til min trøst, at De vender hjem med ro!“ Sardes for op: „Og med sådanne trivielle prækener tænker De at berolige en mands lidenskab? Så let løser De ikke det bånd, der binder Dem til mig, thi også til *mig* er De bunden, da De elsker mig; thi det ved jeg, at De gør!“ „Nej,“ sagde Sofie fortørnet, „jeg elsker Dem ikke. Var nogen sinde en sådan følelse opstået i mit svage hjerte – i dette øjeblik ville De selv helbrede mig for den.“ „De bedrager Dem,“ råbte Sardes ude af sig selv, „eller De tror at kunne bedrage mig. Men jeg ved det bedre. De vil opofre Dem selv og mig for en ussel fordom. En mand, som De ikke elsker, vil De skænke de kærtegn, som han ikke bryder sig om, og som De berøver kærligheden, der ene har ret til dem.“ Sofie ville gå, han spærrede hende vejen, greb hendes hånd og sagde: „Nej, således skal det ikke gå. Jeg skal rejse, De skal i denne time se mig for sidste gang, men denne gang vil jeg nyde den lykke, jeg udbad mig af Dem. Bliv ikke bange! Min dårlige kærlighed skal ære Dem i alt sit raseri; men denne yndige skikkelse vil jeg føle i mine arme, vugge på mine knæ. Deres ånde vil jeg indsuge, mine læber må føle Deres hjerte slå. Når den ulykkelige ægtemand slutter Dem i sine arme, skal han møde mine brændende kys.“ Med blussende kinder, med et af raseri fortrukket ansigt holdt han fast på den ulykkelige Sofie, der med afsky stødte ham tilbage og med en forunderlig kraft rev sig løs, idet hun sprang op på det øverste trin af den til Mariastøtten førende trappe. Hun slyngede sine arme om det kolde marmor og råbte: „Bort, afsindige! kom mig ikke nær! Den døde, som omsvæver dette sted, skal beskytte mig og sit fordums hus.“ Sardes veg uvilkårligt nogle skridt tilbage. „Nej,“ skreg han, „hverken levende eller døde“ ... Sofie benyttede det øjeblik, da han var disse få skridt borte, til som en slange at smutte om bag Mariastøtten og snige sig gennem grenene om på støttens anden side. Det tætte buskværk, som omgav den bageste del af denne, forhindrede Sardes fra at følge så hurtigt, at han kunne afholde hende fra med et spring at fare ned i båden, som lå ved støttens fod. Hun rev ringen af kroen, greb en åre og stødte fra land i en sådan hast og med en sådan kraft, at det ikke var muligt for Sardes at holde hende tilbage. Båden for langt ud mellem bølgerne, strømmen gik stærkt og førte ned ad bugten og ud ad havet til. Det uvejr, som hang i luften, var under den foregående scene kommet nærmere. Det stormede, og det lynede stærkt. Tordenen lød for hvert slag frygteligere. Den første tanke hos Sardes var at ville styrte sig ud efter Sofie; men hans åndsnærværelse, som i dette øjeblik pludselig afløste hans lidenskabelige raseri, sagde ham, at da han

Mariastøtten statue af
Jomfru Maria

ikke kunne svømme, ville han langt fra at komme Sofie til hjælp forøge hendes fare ved den skræk, han måtte forvolde hende. Han tog derfor det klogere parti at løbe gennem haven rundt om bugten for at nå fiskerens båd på den anden strandbred. Som en forfulgt misdæder løb han til
 5 højen for enden af bugten. Herfra så han, hvorledes Sofie roede og stred af al magt med bølgerne, hvilke, spottende hendes svage kræfter, drev hende mere og mere ud mod havet. Ofte blev båden næsten skjult for hans øjne ved de høje bølger, som vuggede den op og ned. Hans skræk og fortvivelse steg til dødsangst. Han råbte på hjælp, han skreg på den
 10 gamle fisker, ingen svarede uden et fjernt ekko, som løb gennem stormen. Den ulykkelige elsker løb uophørligt med øjnene vendt mod søen. Med ét hørte han langt borte trampen af en hest og skimtede til sin usigelige glæde Ferdinand, som på sin hvide hingst allerede red ind ad vejen langs med bugten. Sardes råbte til ham som en fortvivlet og vinkede ad ham
 15 med sit lommeværkløse. Månens glimten og lynilden oplyste af og til den rædsomme scene. Ferdinand måtte have forstået ham, thi med ét så han denne ven i flyvende fart ile til fiskerhytten, springe af hesten og et øjeblik efter at støde fra land i fiskerens båd. Strømmen begunstigede hans fart. Det var ham let at nå Sofie, et øjeblik førend hendes lette fartøj var lige
 20 ved udløbet til havet. Han kastede et tov til hende, fik hende løftet ind i sin båd, tog den anden på slæbetovet, og med forenede kræfter roede de i land og steg op på den velkomne strandbred ved fiskerhytten, som var det nærmeste landingssted. Et frygteligt tordenskrald, som havde ladet sig høre, lige som Ferdinand nåede Sofies båd, havde gjort hende
 25 bange for at forlænge turen ved at ro over til haven. Sardes stod alene ved strandkanten. Han skælvede og kunne næppe tale; han bøjede sig til jorden for Sofie og sagde: „O, tilgiv mig! jeg har bødet for min brøde med en angst uden lige. O, ræk mig hånden til forsoning!“ Sofie rakte ham den. „Og til farvel,“ tilføjede han, idet han trykkede den til sine
 30 læber og til sit bryst. „Farvel!“ gentog han endnu en gang og ilede mod gartnerhuset, hvor hans hest stod.

spottende hånende

X